

Bakalářská práce: „Důstojné umírání v ústavech sociální péče“

Univerzita Karlova Praha - HTF

Autorka: Lucie Havlíčková

Vedoucí práce: Mgr. Marie Jeřábková, Ph.D.

Téma práce, které si autorka zvolila, je velmi náročné; přesto je pro člověka a společnost velmi potřebné. Někdy nás toto téma trochu děsí, neboť máme jako lidé z umírání, i ze smrti docela přirozený strach. Zde bych ráda ocenila autorku za její odvalu a doslova nasazení, zejm. v první fázi psaní práce, se kterým do tohoto tématu šla.

Její práce má dvě části: teoretickou a praktickou. V teoretické části se autorka zaměřuje v širším záběru na téma smrt v historii, na umírání, eutanázii, paliativní péči, až k „pohledu“ na hospic, kde se snažila zachytit nejen popis zařízení, ale též potřebnost obětavé péče a citlivého přístupu zaměstnanců k pacientům. Zmiňuje nutnost dobrého výběru budoucích zaměstnanců vhodných pro tým a vzájemnou podporu.

Za velmi významnou, a tudíž přínosnou část pro společnost považuji kapitolu č. 7 nazvanou „Spirituální potřeby člověka“, která je zpracována osobitým způsobem. Krátce se autorka zamýšlí nad současnou společností a její „zapomenutostí“ na hodnotou člověka, i na to, co se vytrácí, nebo se již vytratilo? Spirituální potřeby jsou pro člověka stejně důležité, jako potřeby jiné, zmiňuje autorka. Za cíl této kapitoly si dala „najít a seřadit spirituální potřeby nemocného, doprovázejícího a pozůstalých“. K tomuto účelu absolvovala odbornou stáž v hospici Štrasburk, nastudovala dostupnou literaturu a dala spirituální potřeby do určitého přehledu.

Potřeby smyslu jsou zpracovány velmi působivě. Autorka zmiňuje prof. Viktora Frankla, ale nejen jeho. V podkapitole „Potřeba být milován a respektován“ zahrnuje potřebu naděje, meditace a drobných radostí pro člověka, potřebu sdělovat své smutky a radosti; sdělovat tedy nejen to, co člověka tíží z minulosti, ale i to, co člověk právě prožívá nebo co jej jednou čeká – a sice: odchod z tohoto světa. - Zde se prolíná minulost, přítomnost i budoucnost, a u každého člověka vždy jedinečným a neopakovatelným způsobem...

Práce má cenu také v oblasti potřeb doprovázejícího i pozůstalých, což bývá někdy opomíjeno. Zde mohou v nějaké podobě „probíhat“ i „dluhy“ všech podob vůči zesnulému. K této duchovní části patří také význam rituálů, např. i pohřeb zesnulého člověka. Zajímavá otázka je, o čem všem může vypovídat tzv. „vytrácení“ rituálů ze současné společnosti.(?)

Nemalý význam v životě člověka má odpuštění, který autorka nazvala „nalezením klidu v duši“; a zde se „dotýká“ smyslu odpuštění, resp. otázky „proč odpouštět?“. „Skrze odpuštění se člověk stává vnitřně nezávislým na nepochopení“, píše autorka.

Můžeme si položit otázku, k čemu všemu můžeme tak hluboké a náročné bádání autorky využít? Autorka navrhuje „zabezpečit dostatečnou informovanost obyvatelstva - v co nejširším záběru - o možnostech hospicové péče, včetně přípravy mediků s postupy paliativní medicíny a vhodného legislativního rámce pro financování zařízení hospicového typu. Tato část koresponduje s autorčiným šetřením v praktické části, kde autorka použila jako metodu dotazník a polostandardizovaný rozhovor.

Zde si dala za cíl zjištění povědomí společnosti o hospicových zařízeních; zaměřuje se též na podmínky a přání vlastního způsobu umírání dotazovaného. Zkoumaný soubor rozdělila do čtyř kategorií podle věku, včetně stručné charakteristiky té konkrétní věkové skupiny, což považuji za zdařilé. Zároveň provedla malou sondu se zdravotnickým personálem hospice a přidala „vlastní zkušenost“.

Celkem tedy distribuovala 90 dotazníků s návratem 75. Ke zpracování zvolila kvalitativní rozbor; náročnější sice na zpracování, avšak tento způsob zpracování přinesl více zajímavého „materiálu“.

Nadějně a cenné jsou výsledky šetření, které ukázaly vnímavost a zodpovědnost mladé populace; i když se nám může zdát, že je společnost „otupena“, nebo že zapomíná, je tomu u mladé populace jinak – nebo snad právě proto?? Toto je místo, které se podařilo autorce v práci vyzdvihnout.

Práce Lucie Havlíčkové (domnívám se) převyšuje požadavky na bakalářskou práci.

Do diskuse navrhuji spíše jakési „uzavření“ tohoto tématu v člověku. Je to oblast „nalezení klidu v duši“ → a zkušenosti mladého člověka – jak k tomu dochází nebo může docházet? Co vše je potřebné k tomuto kroku? Je ve hře „jen“ 'odpuštění' pro nalezení klidu v duši člověka?

V Praze dne 26.8.2008

Mgr. Marie Jeřábková, Ph.D.

Navrhovaná klasifikace: výborně